

AUTONOMIA, IMMERSIÓ I TRILINGÜISME

L'escola és, i ha de ser-ho encara més, el buc ensenya de la nostra llengua, que ha de ser la vehicular del sistema educatiu

ERNEST MARAGALL
CONSELLER D'EDUCACIÓ

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 12.10.07

El conseller Maragall contesta a Albert Branchadell, que el 30 de setembre va mostrar a les pàgines d'EL PERIÓDICO els seus dubtes sobre la voluntat de no polititzar la difusió del català i no convertir-lo en un instrument polític, com van manifestar en el passat diversos responsables polítics del Govern. En la seva resposta, el conseller reitera que la política lingüística és responsabilitat de la direcció general corresponent, cosa que no entra en conflicte amb les atribucions del seu departament.

En sento interpel·lat directament per Albert Branchadell, que, el diumenge 30 de setembre, en l'article titulat ¿On va la política lingüística?, es pregunta, no sé si retòricament o esperant resposta, si dirigeixo o sé cap a on guio l'escola i l'aprenentatge de llengües a l'educació catalana. La resposta no pot ser una altra que l'afirmativa. Però no està de més explicar-ho, posar-ho per escrit i poder dibuixar-ne, si més no, les línies bàsiques.

La pregunta concreta del professor de la Facultat de Traducció i Interpretació de la Universitat Autònoma de Barcelona és qui dirigeix la política lingüística del Govern de la Generalitat. La dirigeix, naturalment, la Secretaria de Política Lingüística. Això no és incompatible, tot al contrari, amb el fet que el Departament d'Educació tingui una reflexió

pròpia, unes conviccions fermes, un model definit i una actuació decidida en matèria lingüística.

LA SÍNTESI podria ser aquesta: l'escola és, i ha de ser-ho encara més, l'actiu principal, el buc ensenya de la nostra llengua. El català com a llengua vehicular del sistema educatiu n'és un tret distintiu, i ho serà per sempre. Un tret a garantir i enriquir, a millorar i omplir de nous mètodes i innovació pedagògica.

A partir d'aquest principi, i de la norma i de la pràctica que se'n deriven, s'ha de construir un edifici complex, divers, que estigui adaptat a entorns socials i territoris amb accents i condicions prou diferenciats.

Al servei d'aquests criteris, l'autonomia com a concepte central que ha de caracteritzar la gestió dels centres i l'exercici de la docència a casa nostra.

AUTONOMIA.

El Departament d'Educació ha fet una aposta decidida pel concepte de l'autonomia de centre. Després de molts anys de plantejar polítiques basades en el pensament que la central de la Via Augusta 202-226 és qui ha de marcar totes i cadascuna de les pautes, des de les més àmplies fins a les més minses que envolten la realitat educativa dels centres, el Departament ha començat a impulsar plans d'autonomia de centre i ha posat en marxa un programa per descentralitzar els serveis, amb la finalitat de dotar de més poder i competències les direccions territorials. Però autonomia no significa deixar de banda els centres i deixar que facin el que vulguin. Autonomia significa que aquells que més bé coneixen els

alumnes, els que cada dia són amb ells i coneixen l'entorn social i també familiar dels nois i noies, puguin decidir i aplicar què és el que més convé per reforçar l'atenció educativa. El resultat final, doncs, serà necessàriament un increment de l'èxit escolar.

Tenim exemples d'aquesta autonomia i del seu resultat. El proper 5 de novembre, entregarem el premi Catalunya Educació a l'IES Camí del Mar, de Segur de Calafell. Aquest centre, que va tenir moltes dificultats d'integració social, és ara un dels models a seguir, en tant que ha aconseguit ser apreciat pel seu entorn i assolir una xifra d'èxit escolar molt per damunt de la mitjana catalana. Ho ha fet amb el treball i l'esforç del seu equip directiu i docent, amb un projecte educatiu basat en la seva realitat, i amb el suport del Departament d'Educació.

Els nous decrets d'ensenyaments de primària i secundària de la Generalitat fixen límits molt clars en què han de moure's els centres. I aquests límits permeten que els centres puguin reforçar el seu projecte lingüístic en funció d'aquella necessitat. No es pot desconfiar dels mestres i professors d'aquest país, perquè és com si desconfiéssim del nostre futur. Al Departament sabem que els mestres i professors treballen per aconseguir l'èxit escolar. Fins fa uns anys, ho feien encotillats per normatives rígides. Ara, i en el futur proper encara més, tenen normatives prou adaptables a la realitat que els envolta.

IMMERSIÓ.

És en aquest context que recupera tot el sentit i utilitat el mètode pedagògic d'immersió lingüística, entès com una eina imprescindible per obtenir els millors resultats individuals, tant en el sentit acadèmic (èxit

escolar), com en el social (integració conscient i positiva). Per cert, l'èxit d'aquesta operació exigeix extremer la sensibilitat i el respecte en relació amb la cultura i la llengua de procedència de tots i cada un dels nouvinguts.

El passat dimarts 2 d'octubre vaig tenir l'honor d'assistir a la primera sessió de formació de les futures formadores (totes són dones). Elles seran les encarregades d'estendre la immersió actualitzada, perquè la població escolar ha passat d'un 0,58% d'estrangers a les aules a mitjans dels 90, al 12,5% d'aquest curs. I, com és sabut, amb percentatges superiors al 70% en determinats barris, centres o viles.

TRILINGÜISME.

Queda clar, doncs, quina és la política i quins són els instruments que el Departament d'Educació posa a l'abast dels centres. No em cansaré de repetir-ho. Tenim un interès de país en què els alumnes surtin de l'escola dominant el català i el castellà i sabent una tercera llengua. No ens podem permetre el luxe, com tants anys ens l'hem permès, que cap dels ciutadans que viuen habitualment a Catalunya no sàpiga alguna d'aquestes tres llengües.

Però diguem-ho prou clar: que els nostres alumnes arribin a la universitat, i a la vida laboral i professional, amb un domini real i complet del castellà forma part de l'interès nacional de Catalunya. És un element imprescindible de qualsevol política d'afirmació pròpia, de valor afegit per Catalunya, de millora de la nostra presència als àmbits espanyol, europeu i mundial.

El multilingüisme actiu i real amb el català com a llengua pròpia i el domini també absolut del castellà, així com d'una tercera llengua, ha de ser part de la nostra marca, de la nostra capacitat de conquesta de mercats i d'atracció dels millors cervells i professionals perquè adoptin Catalunya com a pàtria.

PER CERT, és així també com podem plantejar-nos i com avançarem realment per obtenir el degut respecte i també la presència del català a tot Espanya, ara mateix molt lluny del que hauríem de considerar com a mínims acceptables en un estat plurinacional.

Ara bé, potser ens hem de començar a plantejar que derivar exclusivament la defensa de la llengua catalana a l'escola és un clíxé propi d'uns altres anys. El català on té força és a l'escola. L'escola fa i continuarà fent bé la seva feina perquè tothom sigui competent en català, castellà i anglès. L'ús que és faci de les llengües fora de l'escola és competència de la societat. No només de l'Administració, sinó també dels ciutadans. I, molt especialment, d'institucions socials, esportives, entitats, comerciants, empresaris. A l'escola cal assignar-li una responsabilitat. Però potser ja n'hi ha prou de conferir-li tota la responsabilitat.

El debat, doncs, comença a partir d'aquesta realitat. ¿Com guanyem posicions en l'ús social del català? ¿Com garantim que la presència de tants i tants llatinoamericans no impliqui l'afebliment automàtic de l'ús públic del català? ¿Com aconseguim que tots aquests nouvinguts entenguin el que hi ha en joc, puguin apreciar la nostra llengua i, el més important de tot, l'estimin com la seva nova i pròpia riquesa personal?